

**PROGRAMA
OCTUBRE 2018-
GENER 2019**
MU·H·BA MUSEU D'HISTÒRIA
DE BARCELONA

Activitats destacades

Liternatura: literatura, ciutat i natura

Diàlegs, censura i poder a Vil·la Joan

Ben Adret i el call de Barcelona

Músiques al Palau Reial

Patrimonis blaus: innovar en el relat de l'aigua i ciutat

Les calderes de Sant Andreu

El port franc i la fàbrica de Barcelona

Viure la creació d'un museu

Memòries obreres: restes i rastres

Mercats de ferro

Repensar Gaudí

El desig d'aparentar. Color, luxe i moda a l'època romana

Barcelona amb ulls d'infant

Centre de Recerca i Debat

Espais i relats

Liternatura: literatura, ciutat i natura

LITER NATURA

Vil·la Joana esdevé el punt de trobada i celebració, aquesta tardor,

del primer festival especialitzat en literatura i natura. Liternatura neix amb un programa d'activitats que combina pensament, presentacions editorials i activitats a l'aire lliure.

Liternatura reunirà experts conferencians en un cicle de pensament titulat "Ens preguntem..." on, entre d'altres, l'arquitecte i urbanista **Carles Llop** i el científic ambiental i geògraf **Martí Boada** dialogaran a partir de la pregunta "On és la natura a Barcelona?". Entre les presentacions de novetats editorials destaca la presència de la naturalista americana **Sy Montgomery** i l'escriptor anglès **Philip Hoare**. El poeta **Josep Pedrals** serà l'encarregat del passeig literari que obrirà el festival i la il·lustradora **Johana Santamans** impartirà un taller d'il·lustració d'animals i plantes, entre d'altres.

El festival també tindrà com a protagonistes Jacint Verdaguer i Aurora Bertrana, convidada per "L'amfitrió" al MUHBA Vil·la Joana – Casa Verdaguer de la Literatura. Sis joves actors barcelonins els donaran veu. També hi haurà visites comentades al museu.

El festival Movistar Liternatura és el projecte guanyador del Premi Festival Artsy 2018 de la plataforma de mecenatge cultural Movistar Artsy.

Dissabte 20/10/2018, de 10 a 19 h
Diumenge 21/10/2018, de 10 a 15 h
MUHBA Vil·la Joana. Ctra. de l'Església, 104 (Vallvidrera)

Més informació a la web del MUHBA.
Entrada gratuïta

Diàlegs, censura i poder a Vil·la Joana

A Vil·la Joana conflueixen la història de la ciutat, l'educació per la paraula, amb les Escoles Vil·la Joana, i els patrimonis literaris, amb Jacint Verdaguer, que hi va passar els seus darrers dies, com a referent principal. L'espai museístic mostra en quatre àmbits –Casa, Literatura, Verdaguer, Barcelona– com la capital de Catalunya esdevé una ciutat de la paraula i la literatura.

Calidoscòpis literaris

El dia que va morir Marilyn, de Terenci Moix, i les revolucions del 68, amb **Josep-Anton Fernández, Sebastià Portell i Teresa Gimpera**. 28/10/2018

La Setmana Tràgica i l'Oda nova a Barcelona de Joan Maragall, amb **Glòria Casals, Pere Maragall i Jordi Valls**. 2/12/2018

Traces literàries

Barcelona 92: els millors Jocs Olímpics de la nostra vida... (25 de juliol del 1992), amb **Núria Benach, Alfred Bosch i Ada Castells**. 18/11/2018

La fundació del Barça (29 de novembre del 1899), amb **Josep M. Solé Sabaté, Jordi Finestres i Josep M. Fonalleras**. 20/1/2019

MUHBA Vil·la Joana, d'11 a 13 h. Totes les conferències seran gratuïtes. Amb reserva prèvia

Europeisme, perspectiva des de Barcelona

Màster d'Història de l'Europeisme Cultural a Catalunya. Conferència inaugural d'**Europa en traducció: perspectiva de Barcelona**, a càrrec **Adrià Pascual**

20/10/2018, 12 h. MUHBA Vil·la Joana. Gratuïta

Visites comentades

Vil·la Joana i la literatura. 14/10/2018

Verdaguer i Barcelona. 9/12/2018

En defensa pròpia. 11/11/2018

Itineraris

Pompeu Fabra a Badalona. 17/11/2018

Itinerari a càrrec de **Gerard Guerra**. Inici: Espai Betúlia, c. Enric Borràs, 43-47, 08912 Badalona (metro L2 Pompeu Fabra o Renfe R1 Badalona). Gratuït amb motiu de la Setmana de la Ciència.

Pels camins de Joan Brossa. 19/1/2019

La ruta és una de les propostes que ofereix la Fundació Joan Brossa per resseguir la petjada del poeta a Barcelona, concretament a Ciutat Vella, amb motiu de la celebració del centenari del seu naixement. Durant el recorregut es visitaran alguns poemes urbans que l'Ajuntament o altres entitats van encarregar al poeta i coneixerem alguns dels llocs més brossians de la ciutat.

Ben Adret i el call de Barcelona

El MUHBA EL Call, situat on hi havia la casa de Jucef Bonhiac, teixidor de vels, aborda la trajectòria dels jueus en la història de la ciutat medieval, que ha perdurat fins als nostres dies.

Quan el Call era el call del jueus

Itinerari. 21/10/2018 i 20/1/2019, d'11.15 a 13.45 h. 8,5 €

Una aproximació històrica a les activitats quotidianes del segle XII al XIV pels llocs més significatius del Call Major, per acabar als espais on hi havia hagut el Call Menor, al peu del castell Nou. Inclou la visita a les sitges medievals del carrer de la Fruita i al centre del MUHBA EL Call.

Salomó ben Adret de Barcelona (1235-1310), visita comentada a càrrec de Manuel Forcano

25/11/2018 i 16/12/2018, de 12 a 13.30 h. 7,5 €

La ciutat de Barcelona tenia durant l'edat mitjana la comunitat jueva més gran de Catalunya i de tota la Corona d'Aragó. D'entre els habitants del call barceloní van sobresortir nombroses figures preeminents en àmbits com la teologia, la filosofia, la poesia i fins i tot la càbala. Salomó ben Adret fou el que aconseguí més anomenada.

Líder del judaisme català, amb una autoritat reconeguda com a mestre talmudista i com a juriconsult, va tenir el títol de Rabí de Barcelona i va servir tres reis com a responsable dels afers jueus: Pere II, Alfons II i Jaume II.

Músiques al Palau Reial

De l'ars nova a la música barroca (s. XIV-XVII), concert a càrrec de la Jove Capella Reial de Catalunya dirigida per **Lluís Vilamajó**
MUHBA Plaça del Rei. Saló del Tinell

20/10/2018, 19 h: assaig obert gratuït

21/10/2018, 19 h: concert, 5 €

Imprescindible reserva prèvia a través del web.

La recepció de la música de Bach a Barcelona, conferència a càrrec de **Xavier Chavarria**.
19/1/2019, 17 h. MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà. Gratuïta. Amb reserva prèvia.

Interpretar Bach, *masterclass* a càrrec de la soprano **Miriam Feuersinger** i els participants en la Beca Bach. 19/1/2018, 18.30 h. MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà

Patrimonis blaus: innovar en el relat de l'aigua i ciutat

La Casa de l'Aigua la va construir la companyia pública municipal barcelonina Aigües de Montcada entre el 1915 i 1919. Des de la Trinitat Vella s'impulsava l'aigua fins al dipòsit de la Trinitat Nova, on es clorava i des d'on es conduïa a Ciutat Vella, inclosa la Barceloneta. El projecte inicial de proveir també l'Eixample a través del túnel obert fins a Vallcarca no va reeixir.

La Casa de l'Aigua és actualment un conjunt patrimonial de primer ordre on l'ús com a espai museïtzat actiu s'amalgama de manera innovadora amb usos i tallers de caràcter social i cultural.

Visita comentada. La Casa de l'Aigua. Conductes, dipòsits i comportes. MUHBA

Casa de l'Aigua a Trinitat Vella, els diumenges a les 11 i a les 12.30 h. Gratuïta. Amb reserva prèvia. 7/10/2018, 4/11/2018 i 2/12/2018. Els altres diumenges (excepte el 6 de gener), visita lliure amb reserva prèvia.

Itinerari. Pous, fonts i sèquies a la Barcelona medieval. 18/11/2018, de 10.30 a 12.30 h. MUHBA Plaça del Rei. Gratuït amb motiu de la Setmana de la Ciència.

Itinerari. De Montcada a Barcelona. El proveïment d'aigua des de la conca del Besòs. 25/11/2018, de 9 a 13 h. 8,50 € (Amics: 6 €). Amb reserva prèvia.

Patrimonis blaus: innovar en el relat de l'aigua i la ciutat

Paisatges Urbans Emergents. Sessió XIII

Coordinació científica: **Manel Martín Pascual**

Amb una tradició històrica ja bimilenària, el diàleg aigua i ciutat, aigua i territori, ha deixat en el cas de Barcelona una empremta profunda. Aquest ric i interessant patrimoni des de la nostra mirada actual se'ns mostra amb una gran potencialitat que cal reivindicar. Tot cercant la relació entre urbs, territori, ciutadania i medi ambient, aquest seminari es dedicarà a donar a conèixer i intercanviar propostes de redescobriments de les fonts, les mines i els pous seculars del pla de Barcelona, i també de reivindicació i revaloració dels sistemes de canalització de l'aigua portada des de l'exterior de Barcelona.

Amb la participació d'especialistes de diverses universitats i del món empresarial, de les entitats i els centres d'estudis locals i de professors i estudiants del curs Relats Urbans del MUHBA, el seminari tindrà lloc a la Casa de l'Aigua de la Trinitat Nova, indret emblemàtic que exemplifica la singular densitat d'elements patrimonials de l'aigua al nord de Barcelona. Altres iniciatives i propostes que no són al programa seran molt benvingudes. S'obrirà un espai de sessió taller per recollir-les i compartir-les.

Dissabte 27 d'octubre, de 10 a 14 h
MUHBA i Casa de l'Aigua de la Trinitat Nova, sala d'actes. C. Garbí, 2, 08033 Barcelona

Les calderes de Sant Andreu

Benvinguts

al motor de la fàbrica !

A Catalunya s'han inventariat 41 màquines de vapor industrials, però poques instal·lacions de calderes han arribat fins als nostres dies, la del vapor de l'empresa Aymerich, Amat i Jover de Terrassa i la de la Casa de l'Aigua de Montcada i Reixac en són dos exemples.

La recuperació de la Sala de Calderes de Can Fabra és, tant per les seves dimensions com per la documentació relativa a la seva trajectòria, una aportació important que permet avançar en el coneixement de l'evolució i les funcions d'aquestes instal·lacions.

El 1856, la família Alsina inicia la construcció del que serà el complex fabril, i el 1873 es construeixen els edificis que conformen el nucli del sistema energètic de Can Fabra. El sistema energètic d'una fàbrica tèxtil del segle XIX moguda amb vapor constava de tres instal·lacions fonamentals:

Les calderes o generadors de vapor, on, gràcies al carbó, s'escalfava l'aigua per tal de generar vapor, que era conduït a la màquina de vapor. El fum fruit de la combustió del carbó era expulsat a través de la xemeneia. **La màquina de vapor**, que transformava l'energia calorífica aplicada a les calderes en treball mecànic gràcies al moviment que l'acció del vapor exercia sobre un èmbol.

Visites comentades Tots els diumenges de novembre, 11 i 12.30 h. MUHBA Fabra i Coats. Gratuïtes. Cal reserva prèvia.

Les calderes de Sant Andreu per a petits i grans. Activitat familiar

A partir de 8 anys. els diumenges 9, 16 i 23 de desembre, 11 i 12.30 h. MUHBA Fabra i Coats. Gratuïtes. Cal reserva prèvia.

El port franc i la fàbrica de Barcelona

MUHBA Padellàs

Prorrogada fins al 30/11/2018

Per obres de manteniment l'espai només s'obrirà per a les visites comentades.

L'exposició "El port franc i la fàbrica de Barcelona" ofereix una retrospectiva sobre la història de la Zona Franca i el seu impacte polític, econòmic, ambiental i urbanístic en el pla de Barcelona. Proposem aquesta lectura coincidint amb el centenari del naixement del Consorci per a la Instal·lació i l'Explotació del Dipòsit Franc de Barcelona (futur Consorci de la Zona Franca), que va escaure a les darreries del 2017.

Itinerari

El port franc i la fàbrica de Barcelona, a càrrec de **Marc A. García** i **Patricia Giménez**.
10/11/2018, de 10 a 14 h. Inici: MUHBA Plaça del Rei. Gratuït

Viure la creació d'un museu

La construcció participativa d'un museu d'habitatge

Jornades

El 1929 es van construir quatre polígons de cases barates a la ciutat, i el conjunt del Bon Pastor era el més nombrós, amb 784 habitatges. A l'illa ubicada entre els carrers de Tàrraga-Claramunt i Bellmunt-Barnola es museïtzaran vuit cases: quatre mostraran l'evolució dels habitatges en diferents períodes i les altres quatre seran espais expositius que serviran per explicar, a partir de l'habitatge obrer, la història de Barcelona des del Bon Pastor. En aquest seminari s'exploraran les diferents fases del projecte de la mà dels professionals que, des de diversos àmbits, treballen en la museïtzació de les cases barates del Bon Pastor.

17/10/2018, de 15.30 a 19.30 h
i 21/11/2018 de 15 a 20.30 h

Biblioteca del Bon Pastor, c. Estadella, 64
Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Memòries obreres: restes i rastres

Memòries obreres, patrimoni i nous usos socials dels espais industrials

Després dels fenòmens de desindustrialització en algunes conurbacions europees, els espais i les arquitectures industrials en desús s'han transformat en nous centres d'expressió de realitats econòmiques, socials i culturals diferents. Amb el propòsit de debatre, reflexionar i fer balanç sobre les formes de resignificació i els nous usos atribuïts a aquests espais industrials, l'Arxiu Històric de CCOO de Catalunya, en col·laboració amb el MUHBA, organitza una jornada internacional.

19/10/2018, de 9.30 a 19 h
Fabra i Coats, Espai Josep Bota

Mercats de ferro

Mercats de ferro. La maquinista i la modernització de Barcelona

Audiovisual produït per la Fundació del Museu Historicosocial de la Maquinista Terrestre i Marítima, S.A. i MACOSA i per al Museu d'Història de Barcelona.

4/10/2018, 18.30 h, a la seu de la Fundació, c. Ferran Junoy, s/n, Parc de la Maquinista

La Maquinista Terrestre i Marítima / BCN

Guia d'Història Urbana

A càrrec de **Marià Hispano** i **Vilaseca**

14/11/2018, 18.30 h

C. Ferran Junoy, s/n, Parc de la Maquinista

Repensar Gaudí

Seminari

Repensant Antoni Gaudí. Amb motiu de **Ciutat Oberta, Biennial de Pensament**. 23, 24 i 25/10/2018, de 18.30 a 20.30 h. MUHBA Casa del Guarda del Park Güell. 2 €/sessió. Imprescindible reserva prèvia. Places limitades

Diàleg

Park Güell: política, ideologia i símbol, a càrrec de **Juanjo Lahuerta**. 1a part: 5/11/2018, 2a part: 3/12/2018, 19 h. MUHBA Casa del Guarda del Park Güell. Gratuït. Amb reserva prèvia

Visites comentades i itineraris

Güell, Gaudí i Barcelona, 7/10/2018

Barcelona 1902, 21/10/2018 i 16/12/2018

Park Güell i Barcelona, 4/11/2018 i 2/12/2018

Gràcia 1900, 11/11/2018 i 13/1/2019

El desig d'aparentar. Color, luxe i moda a l'època romana

Pedres precioses i ornamentals i les seves imitacions

La imitació ha estat un fenomen comú al llarg de la història i encara ho és. En totes les èpoques ha abraçat molts àmbits i s'ha manifestat en diferents tipus i classes de materials, formes i decoracions. Malgrat que un dels objectius fos reproduir objectes originals manufacturats en matèries primeres cares i molt apreciades en rèpliques més barates per afavorir la comercialització i difusió dels models, això no significa que els productes resultants, menys costosos econòmicament, estiguessin a l'abast de qualsevol classe social i, en algunes peces, ens situen davant d'obres que es poden qualificar d'úniques.

L'objectiu de les jornades és presentar el fenomen de les imitacions en època romana, analitzar el concepte de luxe, la rellevància del color i el significat dels recipients i els elements de guarniment personal fabricats en diferents matèries primeres o amb revestiments parietals en pedra, vidre i pintura. En definitiva, el paper social que la cultura material ha desenvolupat en la normalització i l'accés a una estètica.

15 i 16 /11/2018, de 9 a 20 h
MUHBA Plaça del Rei,
Sala de Martí l'Humà
Entrada gratuïta.
Es recomana reserva prèvia.

Barcelona amb ulls d'infant

Un refugi per a tothom. Solidaritat en temps de guerra. A partir de 9 anys. 6/10/2018, d'11 a 12 h. MUHBA Refugi 307. 5 € / nen o nena (acompanyants, gratuït)

Creem una ciutat. Els mites i els rituals en la formació de *Barcino*. A partir de 8 anys. 14/10/2018, d'11 a 12.30 h. MUHBA Plaça del Rei. 5 € / nen o nena (acompanyants, gratuït)

Ingenium a *Barcino* per conèixer la Barcelona romana a través dels jocs matemàtics. De 8 a 12 anys. 11/11/2018, de 10.30 a 12.30 h. MUHBA Plaça del Rei. Gratuïta, dins la Smart City Week.

Juguem com els romans. Descubrim *Barcino* a través dels jocs. A partir de 5 anys. 25/11/2018, de 11 a 12.30 h. MUHBA Plaça del Rei. 7,5 € / nen o nena (acompanyants, gratuït)

Les calderes de Sant Andreu. Recomanada a partir de 8 anys. Tots els diumenges de desembre, 11 i 12.30 h. MUHBA Fabra i Coats. Gratuïta. Amb reserva prèvia.

Centre de Recerca i Debat

Diàlegs d'història urbana i patrimoni

180. Higiene i confort en els interiors domèstics de l'Eixample de Barcelona, 1888-1917

Pilar Cano Rojas. 1/10/2018, 19 h

181. Palaus i programes decoratius a La Barcelona del setcents

Rosa Subirana. 15/10/2018, 19 h

182. Barcelona, abans i després de la ràtzia d'al-Mansur

Dolors Bramon, Enric Calpena i Josep Maria Salrach. 29/10/2018. 19 h

183. El Congrés de Sants de 1918: la resposta sindical a les noves situacions

María Cruz Santos. 12/11/2018, 19 h

184. Descoberta i posada en valor del baluard del Mercat de Sant Antoni

Emiliano Hinojo García i Alejandra Miró Mangin. 26/11/2018, 19 h

185. Qui i com eren els habitants de Barcino?

Isabel Rodà. 10/12/2018, 19 h

187. Polítiques alimentàries de subsistència a La Barcelona del segle XVIII: els preus i els seus efectes en la redistribució econòmica i el benestar social

Mercè Renom. 14/1/2019, 19 h

186. L'empremta jueva en la Guerra Civil Espanyola, 1936-1939

Manu Valentín. 28/1/2019, 19 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà. Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Diàlegs d'Història i Literatura

(Vegeu el destacat.)

MUHBA Vil·la Joana, ctra. de l'Església, 104. (Vallvidrera). Entrada gratuïta. Es recomana reserva.

Jornades, seminaris i tallers

Viure la creació d'un museu

(Vegeu el destacat.)

Patrimonis blaus: innovar en el relat del l'aigua i la ciutat. Paisatges Urbans Emergents. Sessió XIII

(Vegeu el destacat.)

Color, luxe i moda a l'època romana. Pedres precioses i ornamentals i les seves imitacions

(Vegeu el destacat.)

Restes i rastres. Memòries obreres, patrimoni i nous usos socials dels espais industrials

(Vegeu el destacat.)

El llegat del patrimoni industrial.

El cas de Barcelona

El projecte d'investigació de la Universitat de Lleida "El llegat mediàtic del patrimoni industrial", guanyador de la convocatòria del 2016 del programa RecerCaixa, promou amb el MUHBA aquesta jornada.

Dijous 29 de novembre, de 9 a 19 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà. Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Comparatistes sense comparatisme

La literatura comparada a Catalunya i Barcelona. III Simposi Internacional La Literatura Comparada té una tradició que es pot considerar lògica i paradoxal alhora. Per a la història de la modernitat cultural a Catalunya –i especialment a Barcelona–, la

seva crítica literària té una dimensió internacional, cosmopolita, coherent amb la relació de la literatura catalana amb les literatures europees.

13 i 14/12/2018, de 10 a 14 h

MUHBA Vil·la Joana, ctra. de l'Església, 104 (Vallvidrera). Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Europeisme, perspectiva des de Barcelona

L'objectiu d'aquest seminari és presentar la tradició de l'uropeisme cultural a Catalunya des del punt de vista de la història comparada dels intel·lectuals.

15/12/2018, de 10 a 14 h

MUHBA Vil·la Joana, ctra. de l'Església, 104 (Vallvidrera). Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Barcelona hospitalària. Pensar històricament els hospitals i la ciutat, segles XIV-XVIII

Atesa la recerca feta els darrers anys sobre les institucions assistencials, es proposa revisar, debatre i formular noves propostes per contribuir al coneixement i la recerca sobre la història hospitalària barcelonina que s'està duent a terme des de fa anys.

17 i 18/01/2019, de 10 a 19 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà. Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Entrades reials a Barcelona

Al llarg dels segles, les entrades reials van reflectir les relacions polítiques entre la monarquia i la ciutat. Tenien una naturalesa doble, de festivitat urbana i de projecció d'una monarquia que les aprofitava per exaltar el poder reial de natura sagrada.

24 i 31/1/2019, de 17 a 20 h.

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà. Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Formació

Relats urbans. Teoria i pràctica de l'itinerari històric

El curs ofereix formació especialitzada per a la ideació i la interpretació d'itineraris urbans, amb l'objectiu de mostrar nous mecanismes de descoberta i presentació dels actius històrics i patrimonials de Barcelona.

MUHBA Plaça del Rei, Sala Carreras Candi. Més informació a: //museuhistoria.bcn.cat

Història de l'uropeisme cultural a Catalunya

La ciutat de Barcelona és la capital d'una part d'Europa on pràcticament no hi ha euroscepticisme. Aquest fet excepcional és el resultat d'una tradició intel·lectual i literària que sempre ha tingut la mirada atenta a Europa.

Conferència inaugural:

Europa en traducció: perspectiva des de Barcelona, a càrrec d'**Adrià Pujol**, antropòleg i escriptor
20/10/2018, 10 h

MUHBA Vil·la Joana, ctra. de l'Església, 104 (Vallvidrera). Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Més informació a: stel.ub.edu/master-bcn-europa/

Intervenció i gestió del paisatge i del patrimoni

Màster organitzat per la UAB en col·laboració amb el MUHBA

Té com a objectiu la formació d'experts habilitats per integrar i dirigir equips multidisciplinaris que desenvolupin projectes d'intervenció i gestió centrats en el camp del paisatge urbà i el patrimoni històric.

MUHBA Plaça del Rei, Sala Carreras Candi. Més informació a: geografia.uab.es/paisatge

Presentacions

Mercats de ferro. La maquinista i la modernització de Barcelona

(Vegeu el destacat.)

La Maquinista Terrestre i Marítima / BCN

(Vegeu el destacat.)

Imatges per creure. Catòlics i protestants a Europa i Barcelona, segles XVI-XVIII

Antoni Gelonch (coord.), Sílvia Canalda, Cristina Fontcuberta i Xavier Torres 22/11/2018

QUARHIS

Presentació del número 14 de la revista. **Julia Beltrán de Heredia** (coord.)
Data per determinar

Puig i Cadafalch / BCN

Eduard Riu-Barrera
Guia d'Història Urbana
Data per determinar

Sexualitats segle XX / BCN

Miquel Missé i Gerard Coll-Planas
Guia d'Història Urbana
Data per determinar

Més informació al web del MUHBA
MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà, 19 h. Entrada gratuïta
Es recomana reserva prèvia.

Espais i relats

Octubre 2018-gener 2019

Vil·la Joana 4

Ctra. de l'Església, 104 (Valldiviera)

Vil·la Joana és la darrera casa que va acollir l'escriptor Jacint Verdaguer. Malalt, va morir-hi el 10 de juny de 1902. Avui és una casa memorial i Casa de la Literatura.

En defensa pròpia: Muntatge contra la censura

Verdaguer i Barcelona
Vista comentada al primer pis de Vil·la Joana, dedicada a Verdaguer i a la Barcelona que trepitjà el poeta i que el plorà i l'homenajà després de la seva mort. 9/12/2018. 5 € (Amics: 3 €)

Vista guiada. Una activitat per visitar l'obra de Verdaguer a partir de la seva confrontació amb el poder i la lluita contra la censura i la censura. 11/11/2018. 5 €

Vil·la Joana i la Literatura
Vista comentada a la planta baixa de la casa, on s'explica l'evolució de l'immoble: de masia a escola i a museu dedicat a la literatura. 14/10/2018. 5 € (Amics: 3 €)

Park Güell 5

Casa del Guarda. C. Olot, s/n

La relació entre Gaudí i la Barcelona artística i industrial presentada en el singular edifici de la Casa del Guarda.

Barcelona 1902: urbanitzar la muntanya pelada
Itinerari pel Park Güell on s'explica el procés de construcció i formalització del parc. 21/10/2018 i 16/12/2018. Gratuït. Amb reserva prèvia. La ruta envolta el recinte monumental del Park Güell però no hi entra. Amb la col·laboració de B.S.M.

El Park Güell i Barcelona
Vista a la Casa del Guarda i **Itinerari** que ressegueix el procés de construcció i formalització del Park Güell i la seva relació amb la ciutat de Barcelona. 4/11/2018 i 2/12/2018. Gratuït. Amb reserva prèvia. Amb la col·laboració de B.S.M.

Gràcia 1900. L'aparador burgès d'un barri obrer
Itinerari s'inicia al Park Güell, al barri de la Salut, un indret d'esbarjo per a les classes treballadores i alhora un dels territoris escolits per les elites barcelonines a l'hora de construir la segona residència. Un recorregut pels carrers de l'antiga vila de Gràcia, on encara avui podem admirar grans cases del tombant de segle. I on trobem traces dels conflictes i les contradiccions característiques de la metròpoli moderna. 11/11/2018 i 13/1/2019. Gratuït. Amb reserva prèvia. Inici: porta del Carmel del Park Güell. Amb la col·laboració de B.S.M.

Turó de la Rovira 11

C. Marià Labrinya, s/n (Horta-Guinardó)

Barcelona i la seva història recent des del turó, amb l'espai arqueològic de la bateria antiaèria de la Guerra Civil i les barraques bastides a la postguerra.

La Barcelona de la guerra i la postguerra. Perspectives des del turó de la Rovira
Vista. Una alçada de 262 metres sobre el nivell del mar i una visió de 360° convertint en turó de la Rovira en un mirador natural privilegiat. Un emplaçament estratègic per a la defensa de Barcelona durant la Guerra Civil. 3/11/2018. 5 € (Amics: 3.50 €)

La defensa de la ciutat moderna
Vista. El turó de la Rovira és un mirador natural avançat de Colòsera triat el 1937 per projectar-hi una de les defenses antiaèries més importants de la ciutat. 5/1/2019. 750 € (Amics: 5 €)

La primera balconada de Barcelona. El creixement de la ciutat vist des dels Tres Turons
Itinerari que mostra com els episodis successius de la història de la ciutat han deixat empremta en la primera balconada muntanyosa, la dels Tres Turons, i al Carmel. El recorregut permet gaudir d'una de les millors vistes sobre la ciutat. 10/11/2018. 8.50 € (Amics: 6 €)

Casa de l'Aigua 8

Parc de les Aigües de la Trinitat Vella Torrell de la Penya, s/n

L'abastament d'aigua a la ciutat. Estació de bombeig construïda els anys 1915-1917 per l'Ajuntament de Barcelona.

La casa de l'aigua. Conductes, dipòsits i comptars
Vista comentada al MUHBA Casa de l'Aigua a Trinitat Vella. 7/10/2018 i 4/11/2018 i 2/12/2018. Gratuït. Amb reserva prèvia.

De Montcada a Barcelona. L'aigua al llavador de la ciutat
Vista d'autor a les instal·lacions d'abastament d'aigua de Barcelona des d'època romana fins a l'actualitat, a càrrec de **Manel Martín Pascual**. 25/11/2018. 8.50 € (Amics: 6 €). Inici: rd. Universitat, 11. Trastèrron autòcton.

Altres recorreguts urbans

Raó, passió i negoci en la construcció de l'Esixemple
Itinerari. Un recorregut pels antics i descaçats entorn el pla Cerdà, les propostes arquitectòniques del modernisme i el noucentisme i la promoció immobiliària, des del final del segle XIX fins a mitjan segle XX. 2/12/2018. 8.50 € (Amics: 6 €). Inici: torre de les Aigües, Roger de Llúria, 56

Barcelona i els indians. Negocis d'ultramar i canvi urbà, 1835-1916
 Un **Itinerari** que tracta del llegat d'aquells emprenedors que van marxar a fer les amèriques i que, en tornar enriquits, van inventar part de la seva fortuna en la transformació de la ciutat. A càrrec d'**Aymara Arzeaga Lorenza Bou**. 24/11/2018. 8.50 € (Amics: 6 €). En castellà. Inici: pla de Palau, 18, davant la Facultat de Nàutica

El castell de Torre Baró, Nou Barris i Barcelona
La visita comentada al castell de Torre Baró repassa les vicissituds d'aquest edifici des del segle XV fins avui dia, quan ha esdevingut una icona de la ciutat i un equipament per al barri. 30/12/2018. 5 € (Amics: 3 €). Inici: parada 3110 del bus 82 a la carretera Alta de les Roquetes

Pompeu Fabra a Badalona
Itinerari a càrrec de **Gerard Guera**. Gratuït amb motiu de la Setmana de la Ciència. 17/11/2018. Punt d'inici: Espai Betúlla, c. Enric Borràs, 43-47. 08912 Badalona (metro L2 Pompeu Fabra o Rente RI Badalona)

Pels camins de Joan Brossa
Itinerari del MACBA a La Seca. 19/1/2019. 5 €. Inici: porta d'accés del Centre d'Estudis i Documentació del MACBA. Final: La Seca Espai Brossa

Façanes, escales i salons. La Casa Gran i el govern de Barcelona (s. XIV al XX)
Itinerari a càrrec de **Xavier Caszenave i Albert Cubeles**. 19/11/2018. Gratuït, imprescindible reserva prèvia. Punt d'inici: façana principal, davant l'escultura de Fivaller.

«Una, grande y libre». Escenaris de la dictadura franquista a Ciutat Vella
Itinerari d'autor a càrrec de **Josep Grau**. 7.5 € (Amics: 5 €) Inici: pl. Catalunya (centre de la plaça) 27/01/2019

Sis-cents anys de correu a la ciutat de Barcelona. De l'edat mitjana al segle XXI
Itinerari mostra les singularitats del correu a la ciutat de Barcelona. A càrrec d'**Antonio Aguilar**. 17/11/2018. 8.50 € (Amics: 6 €). Inici: pl. Urquinaona, davant el Teatre Borràs. Final: edifici de Correu, pl. Antonio López

Refugi 307 10

C. Nou de la Rambla, 175

La defensa ciutadana de Barcelona. Quatre-cents metres de galeries d'un dels refugis antiaeris construïts sota terra durant la Guerra Civil.

La visita comentada a l'espai del Refugi 307, cada diumenge, visites a les 10.30 i a les 11.30 (castellà) i a les 11.30 (anglès). 3.50 € (Amics: 2.00 €)

Solidaritat per sobreviure
Visites comentades al Refugi 307. Cada diumenge, visites a les 10.30 (anglès), 11.30 (castellà) i a les 12.30 (castellà). 3.50 € (Amics: 2.00 €)

Fabra i Coats 6

C. Sant Adrià, 20

La Sala de Calderes de Can Fabra és un espai patrimonial que permet avançar en el coneixement de l'evolució i les funcions del món fabril, tant per fa el vessant tècnic com social.

El motor de la fàbrica. La sala de calderes de Fabra i Coats i Sant Andreu
Vista comentada al recinte fabril inaugurat el 1903 que es va adaptar al llarg del temps a les diferents fonts d'energia: carbó, fuel i gas. Dimegnes de novembre i 27/1/2019. Gratuït

Bon Pastor 9

C. Barnola

L'evolució de l'habitatge obrer analitzada en un dels primers polígons de Barcelona en diversos moments del segle XX (1930, 1955, 1980 i 2015).

El barri del Bon Pastor
Itinerari pel Bon Pastor, a càrrec de **Salvador Angosto / Josep Caspà**, que explica la història del barri des dels seus orígens amb les cases barates passant pels temps del pare Botella i fins a la trajectòria de les darreres dècades. 3/11/2018 i 26/1/2019. Gratuït. Inici: església del Bon Pastor. Amb la col·laboració del Centre d'Estudis Ignasi Ignasi.

Porta de Mar, Domus Avinyó, Domus Sant Honorat i Via Sepulcral Romana 2

C. Regomir, 7-9; c. Avinyó, 15; c. Fruita, 2; pl. Vila de Madrid

Com s'han incorporat els vestigis arqueològics al patrimoni monumental i al paisatge urbà de la ciutat contemporània?

L'habitatge a Barcino
Vista conjunta a dues domus que van pertànyer a personatges importants de la Barcelona romana. La Domus Avinyó, que data del segle i c.C., destaca pel ric conjunt de pintures de nostre pare. La Domus Sant Honorat, construïda al segle IV, conserva el jardí central i habitacions pavimentades amb mosaics policroms geomètrics. 18/11/2018 i 20/1/2019. Inici: MUHBA Plaça del Rei. 8 € (Amics: 5.50 €)

Dins i fora muralles: poder, higiene i comerç a Barcino
Itinerari que parteix del portal de mar de Barcino i recorre la muralla romana. 24/11/2018. Inici: MUHBA Plaça del Rei. 8 € (Amics: 5.50 €)

Barcino/BCN
Itinerari. Un viatge d'anada i tornada entre Barcino i Barcelona que permet situar el pòsit deixat per la ciutadania romana i l'impacte de convertir les seves restes en monuments. L'itinerari recorre la Via Sepulcral Romana, aqüeductes, muralles, el temple d'August i el subsòl del MUHBA Plaça del Rei. 4/11/2018 i 13/1/2019. Inici: MUHBA Via Sepulcral. 8 € (Amics: 5.50 €)

Viure i ser enterrat a Barcelona. Ciutat Vella i el Poblenou
 S'hi tracta la ubicació de les necròpolis i els cementiris, la legislació, els rituals, les causes de mortalitat i la visió de la mort al llarg de la història de la ciutat. Inclou la visita al cementiri del Poblenou. 27/1/2019. Inici: MUHBA Via Sepulcral Romana. 7.5 €

El Call 3

Plta. Manuel Ribé, s/n

Situat on hi havia la casa de Juef Bonhac, taxidori de vells, aborda la trajectòria dels jueus en la història de la ciutat medieval i el seu llegat cultural, que ha perdurat fins als nostres dies.

Quan el Call era el call dels jueus
Itinerari. Una aproximació històrica a les activitats quotidianes de la ciutat medieval català, amb una autoritat reconeguda com a mestre talmudista i com a jurista. Va tenir el títol de rabi de Barcelona i va servir tres reis com a responsable dels afers jueus: Pere II, Alfons I i Jaume II. MUHBA El Call. 21/10/2018 i 20/1/2019. 8.50 € (Amics: 6 €)

Salomó ben Adret de Barcelona (1235-1310)
Vista comentada a càrrec de **Manuel Forcano**. Salomó ben Adret fou líder del judaisme català, amb una autoritat reconeguda com a mestre talmudista i com a jurista. Va tenir el títol de rabi de Barcelona i va servir tres reis com a responsable dels afers jueus: Pere II, Alfons I i Jaume II. MUHBA El Call. 25/11/2018 i 16/12/2018. 7.5 €

Plaça del Rei, Temple d'August i Santa Caterina 1

Pl. del Rei, s/n; c. Paradís, 10; pl. Joan Capri (Mercat de Santa Caterina)

Com una petita colònia romana arriba a esdevenir una capital de la Mediterrània?

Pous, fonts i aigües a la Barcelona medieval
Itinerari pel cor de la ciutat per explicar de quina manera l'aigua productiva va configurar l'espai urbà preindustrial. 18/11/2018. Inici: pl. del Rei. 7.50 € (Amics: 5 €)

La formació d'una capital. La ciutat medieval
Itinerari que parteix del Palau Reial Major per entendre-se en el sector entorn de Santa Maria del Mar. S'hi explica la configuració espacial i social de la ciutat medieval. 13/10/2018 i 12/1/2018. 8 € (Amics: 5.50 €)

El Palau Reial Major
Vista comentada que recorre els espais que havien format part de l'antic palau dels comtes reus catalans i mostra la transformació de l'antic palau comtal en el Palau Reial Major de Barcelona. 3/11/2018 i 5/1/2019. 750 € (Amics: 5 €)

Oliva Artés 7

C. Espronceda, 142-146

A les naus d'aquest espai fabril situat al bell mig del Poblenou es presenten, en clau d'història contemporània, diferents temes sobre la formació i trajectòria de la metròpoli barcelonina.

Cristianisme, visigots i poder a Barcelona, del segle IV al VII
Vista comentada a l'exposició i les restes arqueològiques del palau i l'aula episcopal, el baptisteri i l'església de planta de creu greca. 19/1/2019. 7.50 € (Amics: 5 €)

La Guerra Civil a Barcelona. Revolució i bombardeigs
Itinerari des del MUHBA Plaça del Rei fins al Refugi 307 del Poblenou, que situa el context de la República, el cop d'estat, els enfortiments, l'actuació de les autoritats militars i civils i la participació ciutadana. 20/10/2018 i 26/1/2019. 8.50 € (Amics: 6 €). Inclou la visita al Refugi 307.

L'aigua a Barcino

Itinerari. A Barcino es van construir aqüeductes, dipòsits d'aigua, cisternes, pous i canalitzacions que feien arribar l'aigua a tots els punts de la colònia. 21/10/2018 i 27/1/2019. Inici: pl. del Rei. 8 € (Amics: 5.50 €)

La obertura de la Via Laietana i la creació del barri Gòtic
Itinerari mostra quina era la percepció que es tenia del patrimoni cultural al començament del segle XX i els debats que hi va haver a l'hora de donar forma a la nova avinguda i monumentalitzar el centre històric amb motiu de la seva obertura. 4/11/2017 i 13/1/2019. Inici: Plaça del Rei. 8.50 € (Amics: 6 €)

1

Plaça del Rei, Temple d'August i Santa Caterina

Pl. del Rei, s/n; c. Paradís, 10;
pl. Joan Capri (Mercat de Santa Caterina)

Com una petita colònia romana arriba a esdevenir una capital de la Mediterrània?

Pous, fonts i sèquies a la Barcelona medieval

Itinerari pel cor de la ciutat per explicar de quina manera l'aigua productiva va configurar l'espai urbà preindustrial. **18/11/2018**. Inici: pl. del Rei. 7,50 € (Amics: 5 €)

El Palau Reial Major

Visita comentada que recorre els espais que havien format part de l'antic palau dels comtes reis catalans i mostra la transformació de l'antic palau comtal en el Palau Reial Major de Barcelona. **3/11/2018** i **5/1/2019**. 7,50 € (Amics: 5 €)

La formació d'una capital. La ciutat medieval

Itinerari que parteix del Palau Reial Major per endinsar-se en el sector entorn de Santa Maria del Mar. S'hi explica la configuració espacial i social de la ciutat medieval. **13/10/2018** i **12/1/2018**. 8 € (Amics: 5,50 €)

L'obertura de la Via Laietana i la creació del barri Gòtic

L'itinerari mostra quina era la percepció que es tenia del patrimoni cultural al començament del segle xx i els debats que hi va haver a l'hora de donar forma a la nova avinguda i monumentalitzar el centre històric amb motiu de la seva obertura. **4/11/2017** i **13/1/2019**. Inici: Plaça del Rei. 8,50 € (Amics: 6 €)

Cristianisme, visigots i poder a Barcelona, del segle IV al VII

Visita comentada a l'exposició i les restes arqueològiques del palau i l'aula episcopal, el baptisteri i l'església de planta de creu grega. **19/1/2019**. 7,50 € (Amics: 5 €)

La Guerra Civil a Barcelona. Revolució i bombardeigs

Itinerari des del MUHBA Plaça del Rei fins al Refugi 307 del Poble-sec, que situa el context de la II República, el cop d'estat, els enfrontaments, l'actuació de les autoritats militars i civils i la participació ciutadana. **20/10/2018** i **26/1/2019**. 8,50 € (Amics: 6 €). Inclou la visita al Refugi 307.

L'aigua a Barcino

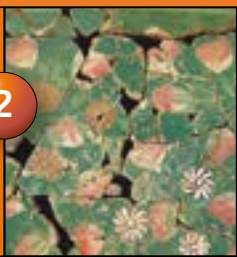
Itinerari. A *Barcino* es van construir aqüeductes, dipòsits d'aigua, cisternes, pous i canalitzacions que feien arribar l'aigua a tots els punts de la colònia. **21/10/2018** i **27/1/2019**. Inici: pl. del Rei. 8 € (Amics: 5,50 €)

Porta de Mar, Domus Avinyó, Domus Sant Honorat i Via Sepulcral Romana

C. Regomir, 7-9; c. Avinyó, 15; c. Fruita, 2;
pl. Vila de Madrid

Com s'han incorporat els vestigis arqueològics al patrimoni monumental i al paisatge urbà de la ciutat contemporània?

2

La porta de mar i les termes portuàries de Barcino

Visita comentada a l'entorn de la porta d'accés principal a la ciutat en època romana, i l'evolució d'aquest espai al llarg del temps. **26/1/2019**. Inici: MUHBA Plaça del Rei. 5 € (Amics: 3 €)

L'habitatge a Barcino

Visita conjunta a dues domus que van pertànyer a personatges importants de la Barcelona romana. La Domus Avinyó, que data del segle i dC, destaca pel ric conjunt de pintures de sostre i paret. La Domus Sant Honorat, construïda al segle IV, conserva el jardí central i habitacions pavimentades amb mosaics policroms geomètrics. **18/11/2018** i **20/1/2019**. Inici: MUHBA Sant Honorat. 8 € (Amics: 5,50 €)

Barcino/BCN

Itinerari. Un viatge d'anada i tornada entre *Barcino* i Barcelona que permet situar el pòsit deixat per la ciutadania romana i l'impacte de convertir les seves restes en monuments. L'itinerari recorre la Via Sepulcral Romana, aqüeductes, muralles, el temple d'August i el subsòl del MUHBA Plaça del Rei. **4/11/2018** i **13/1/2019**. Inici: MUHBA Via Sepulcral. 8 € (Amics: 5,50 €)

Viure i ser enterrat a Barcelona. Ciutat Vella i el Poblenou

S'hi tracta la ubicació de les necròpolis i els cementiris, la legislació, els rituals, les causes de mortalitat i la visió de la mort al llarg de la història de la ciutat. Inclou la visita al cementiri del Poblenou. **27/1/2019**. Inici: MUHBA Via Sepulcral Romana. 7,5 €

Dins i fora muralles: poder, higiene i comerç a Barcino

Itinerari que parteix del portal de mar de *Barcino* i recorre la muralla romana. **24/11/2018**. Inici: MUHBA Plaça del Rei. 8 € (Amics: 5,50 €)

3

El Call

Plta. Manuel Ribé, s/n

Situat on hi havia la casa de Jucef Bonhiac, teixidor de vels, aborda la trajectòria dels jueus en la història de la ciutat medieval i el seu llegat cultural, que ha perdurat fins als nostres dies.

Quan el Call era el call dels jueus

Itinerari. Una aproximació històrica a les activitats quotidianes del segle XII al XIV pels llocs més significatius del Call Major, per acabar als espais on hi havia hagut el Call Menor, al peu del castell Nou. Inclou la visita a les sitges medievals del carrer de la Fruita i al centre MUHBA El Call. **21/10/2018** i **20/1/2019**. 8,50 € (Amics: 6 €)

Salomó ben Adret de Barcelona (1235-1310)

Visita comentada a càrrec de **Manuel Forcano**. Salomó ben Adret fou líder del judaisme català, amb una autoritat reconeguda com a mestre talmudista i com a jurisconsult. Va tenir el títol de rabí de Barcelona i va servir tres reis com a responsable dels afers jueus: Pere II, Alfons II i Jaume II. MUHBA El Call. **25/11/2018** i **16/12/2018**. 7,5 €

4

Vil·la Joana

Ctra. de l'Església, 104 (Vallvidrera)

Vil·la Joana és la darrera casa que va acollir l'escriptor Jacint Verdaguer. Malalt, va morir-hi el 10 de juny de 1902. Avui és alhora memorial i Casa de la Literatura.

Vil·la Joana i la literatura

Visita comentada a la planta baixa de la casa, on s'explica l'evolució de l'immoble: de masia a escola i a museu dedicat a la literatura. **14/10/2018**. 5 € (Amics: 3 €)

En defensa pròpia: Verdaguer contra la censura

Visita guiada. Una activitat per revisitar l'obra de Verdaguer a partir de la seva confrontació amb el poder i la lluita contra la calúnnia i la censura. **11/11/2018**. 5 €

Verdaguer i Barcelona

Visita comentada al primer pis de Vil·la Joana, dedicat a Verdaguer i a la Barcelona que trepitjà el poeta i que el plorà i l'homenatjà després de la seva mort. **9/12/2018**. 5 € (Amics: 3 €)

5

Park Güell

Casa del Guarda. C. Olot, s/n

La relació entre Gaudí i la Barcelona artística i industrial presentada en el singular edifici de la Casa del Guarda.

Barcelona 1902: urbanitzar la muntanya pelada

Itinerari pel Park Güell on s'explica el procés de construcció i formalització del parc. **21/10/2018 i 16/12/2018**. Gratuït. Amb reserva prèvia. La ruta envolta el recinte monumental del Park Güell però no hi entra. Amb la col·laboració de B:SM.

Güell, Gaudí i Barcelona. L'expressió d'un ideal urbà

Visita comentada a l'exposició de la Casa del Guarda del Park Güell, un dels pocs exemples d'habitatge modest construïts per Antoni Gaudí. La visita al centre del MUHBA fa èmfasi en la relació entre Gaudí i Güell, entre el parc i la ciutat de Barcelona. **7/10/2018**. Gratuït, amb reserva prèvia. Amb la col·laboració de B:SM.

Gràcia 1900. L'aparador burgès d'un barri obrer

L'itinerari s'inicia al Park Güell, al barri de la Salut, un indret d'esbarjo per a les classes treballadores i alhora un dels territoris escollits per les elits barcelonines a l'hora de construir la segona residència. Un recorregut pels carrers de l'antiga vila de Gràcia, on encara avui podem admirar grans cases del tombant de segle, i on trobem traces dels conflictes i les contradiccions característics de la metròpoli moderna. **11/11/2018 i 13/1/2019**. Gratuït. Amb reserva prèvia. Inici: porta del Carmel del Park Güell. Amb la col·laboració de B:SM.

El Park Güell i Barcelona

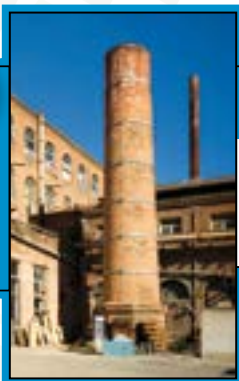
Visita a la Casa del Guarda i **itinerari** que ressegueix el procés de construcció i formalització del Park Güell i la seva relació amb la ciutat de Barcelona. **4/11/2018 i 2/12/2018**. Gratuït. Amb reserva prèvia. Amb la col·laboració de B:SM.

6

Fabra i Coats

C. Sant Adrià, 20

La Sala de Calderes de Can Fabra és un espai patrimonial que permet avançar en el coneixement de l'evolució i les funcions del món fabril, tant pel que fa al vessant tècnic com social.

El motor de la fàbrica. La sala de calderes de Fabra i Coats i Sant Andreu

Visita comentada al recinte fabril inaugurat el 1903 que es va adaptar al llarg del temps a les diferents fonts d'energia: carbó, fuel i gas. **Dimenges de novembre i 27/1/2019**. Gratuïta

Les calderes de Sant Andreu per a petits i grans

Activitat familiar MUHBA Fabra i Coats, a les 11 i a les 12.30 h. **Tots els diumenges de desembre**. A partir de 8 anys. Gratuïtes. Cal reserva prèvia

7

Oliva Artés

C. Espronceda, 142-146

A les naus d'aquest espai fabril situat al bell mig del Poblenou es presenten, en clau d'història contemporània, diferents temes sobre la formació i trajectòria de la metròpoli barcelonina.

El carrer de Pere IV, espina dorsal del Poblenou industrial

Itinerari per un dels carrers documentats més antics del barri del Poblenou, artèria de l'antic municipi de Sant Martí de Provençals i via d'entrada a Barcelona. **11/11/2018**. Gratuït. Inici: metro L4, parada Bogatell, sortida c. Pere IV

8

Casa de l'Aigua

Parc de les Aigües de la Trinitat Vella
Torrent de la Perera, s/n

L'abastament d'aigua a la ciutat. Estació de bombatge construïda els anys 1915-1917 per l'Ajuntament de Barcelona.

De Montcada a Barcelona. L'aigua a llevant de la ciutat

Visita d'autor a les instal·lacions d'abastament d'aigua de Barcelona des de l'època romana fins a l'actualitat, a càrrec de **Manel Martín Pascual**. **25/11/2018**. 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: rda. Universitat, 11. Trasllet en autocar.

La casa de l'aigua. Conducces, dipòsits i comportes

Visita comentada al MUHBA Casa de l'Aigua a Trinitat Vella. **7/10/2018 / 4/11/2018 i 2/12/2018**. Gratuïta. Amb reserva prèvia.

9

Bon Pastor

C. Barnola

L'evolució de l'habitatge obrer analitzada en un dels primers polígons de Barcelona en diversos moments del segle XX (1930, 1955, 1980 i 2015)

El barri del Bon Pastor

Itinerari pel Bon Pastor, a càrrec de **Salvador Angosto / Josep Capsir**, que explica la història del barri des dels seus orígens amb les cases barates passant pels temps del pare Botella i fins a la trajectòria de les darreres dècades. **3/11/2018 i 26/1/2019**. Gratuït. Inici: església del Bon Pastor. Amb la col·laboració del Centre d'Estudis Ignasi Iglésias.

10

Refugi 307

C. Nou de la Rambla, 175

La defensa ciutadana de Barcelona. Quatre-cents metres de galeries d'un dels refugis antiaeris construïts sota terra durant la Guerra Civil.

La defensa activa i passiva de la ciutat. El Refugi 307 i les bateries del turó de La Rovira

Itinerari. Dos espais patrimonials decisius per entendre els plans de defensa activa i passiva de Barcelona durant la Guerra Civil. La resposta de la població, les institucions municipals i els caps militars de l'exèrcit republicà per fer front al terror aeri que va atemorir la ciutat amb gairebé dos-cents bombardeigs. **17/11/2018**. Gratuït. Inici: MUHBA Refugi 307

Vedettes i milicians. El Paral·lel i el barri del Poble-sec durant la Guerra Civil

L'**itinerari** situa el Refugi 307 en el seu context, el barri del Poble-sec durant la Guerra Civil, i remarca la seva relació amb el món del teatre i la cultura popular del Paral·lel. Inclou la visita al Refugi 307. **10/11/2018 i 12/1/2019**. 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: av. Paral·lel, 60, davant del Teatre Arnaú. Inclou la visita al Refugi 307.

Solidaritat per sobreviure

Visites comentades al Refugi 307. Cada diumenge, visites a les 10.30 (anglès), 11.30 (castellà) i 12.30 h (català). 3,50 €

11

Turó de la Rovira

C. Marià Labèrnia, s/n (Horta-Guinardó)

Barcelona i la seva història recent des del turó, amb l'espai arqueològic de la bateria antiàeria de la Guerra Civil i les barraques bastides a la postguerra.

La Barcelona de la guerra i la postguerra. Perspectives des del turó de la Rovira

Visita. Una alçada de 262 metres sobre el nivell del mar i una visió de 360° converteixen el turó de la Rovira en un mirador natural privilegiat. Un emplaçament estratègic per a la defensa de Barcelona durant la Guerra Civil. **3/11/2018.** 5 € (Amics: 3,50 €)

La defensa de la ciutat moderna

Visita. El turó de la Rovira és un mirador natural avançat de Collserola triat el 1937 per projectar-hi una de les defenses antiàeries més importants de la ciutat. **5/1/2019.** 7,50 € (Amics: 5 €)

La primera balconada de Barcelona. El creixement de la ciutat vist des dels Tres Turons

Itinerari que mostra com els episodis successius de la història de la ciutat han deixat empremta en la primera balconada muntanyosa, la dels Tres Turons, i al Carmel. El recorregut permet gaudir d'una de les millors vistes sobre la ciutat. **10/11/2018.** 8,50 € (Amics: 6 €)

Altres recorreguts urbans

Raó, passió i negoci en la construcció de l'Eixample

Itinerari. Un recorregut pels acords i desacords entre el pla Cerdà, les propostes arquitectòniques del modernisme i el noucentisme i la promoció immobiliària, des del final del segle XIX fins a mitjan segle XX. **2/12/2018.** 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: torre de les Aigües, Roger de Llúria, 56

Barcelona i els indians. Negocis d'ultramar i canvi urbà, 1835-1916

Un **itinerari** que tracta del llegat d'aquells emprenedors que van marxar a fer les amèriques i que, en tornar enriquits, van invertir part de la seva fortuna en la transformació de la ciutat. A càrrec d'**Aymara Arreaza** i **Lorena Bou.** **24/11/2018.** 8,50 € (Amics: 6 €). En castellà. Inici: pla de Palau, 18, davant la Facultat de Nàutica

El castell de Torre Baró, Nou Barris i Barcelona

La **visita comentada** al castell de Torre Baró repassa les vicissituds d'aquest edifici des que fou projectat al principi del segle XX fins avui dia, quan ha esdevingut una icona de la ciutat i un equipament per al barri. **30/12/2018.** 5 € (Amics: 3 €). Inici: parada 3110 del bus 82 a la carretera Alta de les Roquetes

Pompeu Fabra a Badalona

Itinerari a càrrec de **Gerard Guerra.** Gratuït amb motiu de la Setmana de la Ciència. **17/11/2018.** Punt d'inici: Espai Betúlia, c. Enric Borràs, 43-47, 08912 Badalona (metro L2 Pompeu Fabra o Renfe R1 Badalona)

«Una, grande y libre». Escenaris de la dictadura franquista a Ciutat Vella

Itinerari d'autor a càrrec de **Josep Grau.** 7,5 € (Amics: 5 €) Inici: pl. Catalunya (centre de la plaça) **27/01/2019**

Façanes, escales i salons. La Casa Gran i el govern de Barcelona (s. XIV al XX)

Itinerari a càrrec de **Xavier Cazeneuve** i **Albert Cubeles.** **19/11/2018.** Gratuït, imprescindible reserva prèvia. Punt d'inici: façana principal, davant l'escultura de Fivaller.

Pels camins de Joan Brossa

Itinerari. Del MACBA a La Seca. **19/1/2019.** 5 €. Inici: porta d'accés del Centre d'Estudis i Documentació del MACBA. Final: La Seca Espai Brossa

Sis-cents anys de correu a la ciutat de Barcelona. De l'edat mitjana al segle XXI

L'**itinerari** mostra les singularitats del correu a la ciutat de Barcelona. A càrrec d'**Antonio Aguilar.** **17/11/2018.** 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: pl. Urquinaona, davant el Teatre Borràs. Final: edifici de Correus, pl. Antonio López